

hel Del foruden dem, der ere paa Fattigvæsenet, som det samme burde gælde om. Jeg kender ikke saa Tilfælde, hvor man har sagt: Vi kunne ikke saa vore Børn i Kirke, fordi vi skulle betale Offer til Præst og Lærer, og det have vi ikke Raad til. Derfor mener jeg, at vi skulle give dem Løn, men saa blive fri for at betale for disse Handlinger. Naar man saa har faaet sidste Punktum med, er det naturligt, fordi man vilde lufte en lille Smule op. Det kan være uheldigt, men imidlertid ser jeg en god Tanke deri, nemlig, at dersom en Præst igennem en Del Aar har udfoldet en Virksomhed, hvorved Menigheden mener, at den er kommen i en Taknemlighedsgæld til Præsten, bør den virkelig ogsaa kunne give ham en Gave. Ja, jeg mener, at der fra Giverens Side maa kunne gøres Krav paa, at man lige saa godt kan give Præsten en Gave som andre. Det kan som sagt være, at dette Punktum er lidt uheldig affattet, men jeg tror nok, at man i den Retning maa give nogen Frihed, saa at det ikke skal lyde saaledes, at Præsten aldrig i sine Dage mere maa tage mod nogen som helst Gave.

Overfor Spørgsmaalet om Valgmenighederne vil jeg kun sige, at jeg er fuldkommen enig med det ærede Medlem fra Møen (Bojfen) i, at i det Øjeblik hele dette Kirkeforhold ordnes i den Retning, som Forslaget gaar ud paa, og at Præsterne altsaa komme paa fast Løn og fast Pension, da maa vi ogsaa komme dertil, at den vel-tjente Valgmenighedspræst, der har gjort sin Gerning, som i de fleste Tilfælde er ti Gange brydsommere end den, Sognepræsterne udføre, kan saa en tilsvarende Pension for sin Virksomhed i Kirkens Tjeneste. Men naar det ærede Medlem for Vestre Amts 3dje Valgkreds (Falkenstjerne) mente, at vi skulde til at hjælpe Valgmenighederne med Løn til deres Præster, saa siger jeg: Nej, mange Tak, saa have vi i det hele taget Kræften fra Valgmenighederne. Deraf, at de selv bestemme, hvem de ville have til Præst, maa absolut følge, at de selv skulle lønne deres Præst, men noget andet er, hvis de foruden Lønningen endvidere skulle, hvad der jo sker i vore Dage, ofre — ja, Ofret er de jo fri for, men Tjenderne skulle de af med til Sognepræsten — og saa tillige skulle opspare en Fond til at pensionere deres Præst med. Man har paa flere Steder i Tidernes Løb opsparet et Fond — ja, maaste jeg hufte fejl, at det ikke var til Præsten, men saa var det i det mindste til hans eventuelle Enke. Videre tror jeg ikke, man tør gaa. Den Tanke, der blev staaet paa eller i det mindste blev

refereret som staaet paa af et af døde Medlem i Dighed med Skolepengesystemet, forstaaer jeg ikke. Jeg vilde gerne høre rigtig udviklet, hvorledes det kunde lade sig ordne. Naar jeg har sagt min Mening om dette Forslag, er det, fordi jeg mener, at der her er en Opgave at arbejde fremad paa, selv om Udsigterne ere mørke. Der skal for det første Tid til; alle de Oplysninger, vi trænge til, skulle indsamles, og det er muligt, at i den Tid vil saa vel den højtærede Minister, som det ærede Medlem for Njøbenhavns 6te Valgkreds (Gad) og Meningsfæller komme til Erkendelse af, at der her er en Sag, som bør ordnes, saa snart ske kan.

Wistoft: Efter de indgaaende Udtalelser, der ere faldne om dette Forslag, skal jeg i Dag fatte mig overordentlig kort, og jeg skal kun tillade mig et Par Bemærkninger til Udtalelser, som faldt i Gaar. Det var det ærede Medlem for Odense Amts 2den Valgkreds (N. Andersen), der, saavidt jeg forstod ham, udtalte, at jeg ikke havde opfattet den højtærede Kultusministers Motivering af, at det skulde være et nationalt Tab, at Sorderne solgtes. Det vil jeg værge mig imod, thi det har jeg fuldt ud forstaaet. Jeg forstaaer, at det er ikke noget nationalt Tab, naar disse Sorder, der, hvad vi fra flere Sider ere enige om, ikke give noget synderligt Udbytte, bleve solgte for 4,000 Kr. pr. Td. Hartkorn eller bleve solgte for, hvad jeg tror der er mindre, efter en Takstation af den Indtægt, disse Sorder have givet i de sidste Aaringer. Det ærede Medlem for Præsto Amts 6te Valgkreds (Bojfen) oplyste, at det endogsaa er mindre. Jeg er vis paa, at det ikke bliver noget nationalt Tab, men en national Binding, naar disse Sorder blive overgivne i sluttige Arbejders Hænder. Det ærede Medlem, der sidst talte, troede ikke, det vilde være vanskeligt at saa Tilhavere til disse Sorder, og det tror jeg heller ikke. Kunde vi vende den Strøm, der nu gaar fra Danmark til Amerika og skaffe disse Folk Erhverv hjemme i deres eget Fødeland i Stedet for, at de skulde kæmpe for en tvivlsom Tilværelse i et fremmed Land, vilde det være et stort Gode. Det vilde være en national Binding, dersom disse Sorder kom til at give Mælk og Brød i tilstrækkelig Grad til at ernære sluttige Arbejdere med, i Stedet for, at de nu tidt maa mangle disse Ting, idet de ikke have Penge til disse Fornødenheder. Det er ganske mærkværdigt, hvad saadanne Sordplejter kunne komme til at udrede til Ernæring og Udbytte, naar de komme i sluttige Hæn-